Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Griechische Messen mit lateinischer Übertragung - Cod. Ettenheim-Münster 6

[S.l.], [um 1200]

Klosterordnung des hl. Basilios (griech.-lat.)

urn:nbn:de:bsz:31-33341

Visual Library

Capitla cū deo sā
patris nri Basilij d monasti
ca ordinatione :)

Officiales in monasterio hy
deber ee. Jconom' thesaurar'
sacrista. churthophylac'
apotheca'. cup infirmariā. cel
lararius. sup mēsam.
a sup extraneos. a hij
omēes secūdarios habebūt
cū eis d monasterio
venabilioub' a honorabilioub' a
fidelioub' qui etiā a ipi ab
abbate eligent' a pmo
uent' cōstangabūt aut
supioub'. a de cuius
eou digne prouidebūt. eod'
mo ḡlib; ipou note uoca
bit' que a pm' sola
pura ppositōe pp
sita. sicut priconom' pi
thesauranius a cetī simlr. a
a pdcis officialib'
a q post eos sūt a monasterij
omia usq; ad minimū
ministrabūt. visitabit
aut eos qui i tpe erit abbas.
a eos q bn a ut deo amabile
monasterij bona cu
rabūt. honore de
bito a reuerentia

honorabit · Pemissos aut
n ñ iongiue pmanentes remo
uebit & officio · n alios cõ
stituet solliciros n
fideles · n pam iomib' cõ
scientia refuãtes sin uecundia
n totaliter istã magnã n omnia
ponet solliciudiem · q' ipe pu
re n libere gubern; n
digne q dignatus ê dignitate ·
n officiales hire sapientes
n cooperiere n puris utentes
manib' n i nullo mackatos ne
q dono aiam destruere mitores
sic ê rebus melioratis
n abbatis quidê
mandato n pspectione opiere
i omib' p alios aut et' uolu
tatib' adipleris n pistan
tius monachis i pspectibus
sep psentib' ipe i ppria
sublimitate n libertate manebit
debita ê ab omib' obedie
tia n honore suarie ·
& calumniare uolentiu
q' communia appetat aliqe ob
thorabuit ora & bona
monasterij abutabuit i melio
rimentib' omib' ipm n
ppria sollicite cta commissa
eis exulteres:

d pculys

Pculum aut hire aliquê l'diê
h meu pu frigidu hoc

ubi sanctum chrysostomum et preciosum
longe abiicit et ex
pulet a nobis ut exitiales
nos a glia cano
nice et cynouiace uiuentium. qui e
tiam et corpus obtulit
et deo dedit cui ge et fili hu
ic. dedetne autem magnum et ipsum
qui diabolum uincit a pue
ro deuicti esse. dicat enim. monasticum
qd admittit habere peculium
non a deo sed a diabolo gu
bernari. hoc igit scientes
tanqm non bni se habes dilecti non
proiectes pre effitiem
saluris. sed omni uigilatione uigilemus.
et cum eo et ipsi seminator
et plantator fugiet a nobis ora
tio nostra patrum nunq dim

De debita aliti a monachis obedientia:

uia ad presidem
a subditis reuentia et bona uolun
tate ubique utillima
nem esse uidemus in cenobi
is precipue autem hui
uendi monasterij ipuitam non
ad inutile hac aiuitem
pune. sed p multo pune.
orbis lumina de
cem dudum obedientes legere
ponentes et dicentes. obedire

ppo suis uiris ⁊ sb̄ iacere eis
ipi enī pugilār p ālīab'
uiris qi ratione rediruī. nil
igit aliqd sine cō sacta abbatis
ꝓpetur. s; ī omib' eius
consequatur mādata. si ē mi
les facies qd capitane? phi
buit. ul' nō facies qd mādauit
capitale supplicīū mādatū sit
a lege sustinere. qui igit
capitaneo cū inuisibiles im
micos statuere militie
nō obedit. ī cōfusionem sue
aīe. qd supplicīū nō susti
nebit. ⁊ ī alia etiā quadā lege
re ꝛribile inueni ena
rrata ⁊ maxima a deo in re
īdignatione sup īuecūdo mo
nacho. a' ē cōtrari' erit cen
tarcho ūberāti ipm si im
retinuit baculū mutat
militia. si uero seruo
paussit ipm capitalit pu
nit. si igit hōies macie ⁊ mū
do cōuuncti talem bonū
ordinē ⁊ sollēpniate
ad capitanei reuentia req
rūt ⁊ cū tanta īobedi
entes puniūt. ualetia
cū tā cordicis debere penā sb̄
stinere eos qui mūdo uale
dixerūt. ⁊ xpi militib'
se cōnumerauerūt
qn nec simile illis qui in

mūdo ⁊ imiliūs rēp
ralib' cōuīsant tractāt ꝓ
tutē · qualī etiā ⁊ inimicis ad
uīsus erūt sic idcoīcātes ⁊
cōt ꝓum capitaneū imunētes
si her qd abēt ⁊ sacro isto
monasterio erozam' me
nem' aūt debita ⁊ ea q
obedientib' max utilitatis erūt
nūtia · Qui igit aliqs mo
nachoꝝ ul' ab abbate uoca
tus ul' ex se mor' ad eū
uenīet ul' i tabula
ul' alibi · primo sibi
metaniā ponat usq; ad tīm ·
postea ligatus mānib' ⁊ genuēt
stās expetet qd sibi ab
eo loquti fuit · aut pōi petī
tionē ad eū fiat
si ex se uenit · ⁊ iterū
dēo metaniā ictū ponat
si etiā obuiās aliqs abbi
ti ul' inclinātē uidēs ad
ret eū usq; ad tīm ⁊ debi
tā sibi reuētiā ꝓstet
⁊ etiā qn aliqs frat' ali
o frat' obuiauerit salu
tet se adiuicē ⁊ a se ad iuicē
bēdictionē petāt · patientia ū ⁊
pax int se ⁊ concordia ⁊ obedi
ētia frum floret sēp ⁊
cōuīuet i monasterio · omis
aūt clamor ⁊ strepit ⁊ p̄ cōque

mune tãq; ⁊ mũdi sapiẽtiõib'
eversa · longe ab ea abiti
tur · ⁊ nec sine oratione ul' mãdato
tũc abbatis licitũ sit aliqui exire
de monasterio ul' ad ãicũ ul' ad cõsa
guineũ seu ad p̃ũ fruitiũ re-
⁊ ponẽs metaniã ⁊ dicẽs
uam opinionẽ petat
bullã ad p̃positũ hospital' ⁊ sic
eveat · et si in seruitiũ
quo mãdat' ul' mittitur ipse l'uedimiat
aũ intellexerit eiusmodi superẽ · l' d
laboratiõis curare · seu i aliq
nasterio aliqd fruitiũ facere l'iungere
qm; seu ab alio lire sbire seu aliqd
qd'lib; ministrare negotiũ · sic
deb; i cõmisso sibi negotio
curare sicut magnũ ⁊ idi
mibile dei timorẽ p̃ respicientẽ hões
i oib' ab eo operatis
seu honis ⁊ laudatis · siue ali-
se habentib' ⁊ debẽs d' credi
to sibi fruitio rationẽ
coram iõtempribile tbunal' reddere
⁊ neq; ipse aliqd male operet
seu p̃pet ul' aliqd i p̃scriptione
monasterij operet · et neq;
aliquid · neq; ãicũ · neq; cõsan
guineo · neq; noto · neq; ex
traneo · nullo m̃o alicui gram facies
tradit qd d' monasterio · qui
vie aũt ãiam suã · si enim qd'
magnitudo peccti nõ ostendere
t' eis haberet qd' respõsũ aliqd'
lic; frigidũ · ex quo aũt ñ desti

tum' emaran ⁊ manifestū ubū facere excusationē nō habet sēm dnicā noctē d pentaw ecu:

Qui deficit d matutino i sex psalmis ⁊ i alleluia usu qiapud de noctē deficiet sine sede fanat offitiū totū. Qui autē ⁊ i pmo cathismate n̄ ifirmatūr deficiet fanat metanias centū:

Qui uō ulē pmissa deficiet usq; ad pfectione canonū sicut comedit cū aḡ ⁊ fanat metanias l. vigilare ē dicit ⁊ orare:

Qui deficit i missa usq; ad allia nō bibit unū. Qui ū portas reliquerit sine maḡ nectere stitate ⁊ frtas agēs sicut comedit cū aḡ ⁊ maneat sine cōtinentia eudemadi ⁊ nā:

Qui deficit i alios cōgregatione nib' orationū usq; ad pfectione nē pmi antiphoni fanat metanias qnq; gintā:

Qui uō p negligētia tot' oḡgna nōis deficit nō bibit unū:

Qui i rpe cantando quit aut nder ul' pp malitiā aut desidiā nō cantaḡtū cōsuetū ē metanias fanat ē.

Qui exiēt de ecclia usq; nectinate

qñ fit cãtalena ul' fecerit
ĩ cõgregatione sine cã ⁊
cõgregatõis nectia ul' mifie
rit usus dederit sine man
dire patre faciat metanias .c.
Si ñ audiuerit ⁊ ĩpudent
incepit quos catechismaris l'usus l' pn
cipij stet rectus usq; pcat ẽ
a patre: Qui adtrahit
pũ qd ad latrocinia ⁊ uilia
lucra exercicet ꝑ dies tres
sicce comedes cũ aq ⁊ faciat me
tanias .L. qa ois latro aut ĩ ana
themate fit: Qui figuras
inceptiales ĩ se ostendẽt lu
dendo ⁊ saltando ⁊ quecũq;
talia faciendo exercicet ꝑ tres dies
sicce comedes cũ aq ⁊ faciat me
tanias .L. scptũ ẽ ẽ manu; man ipones
iuste nõ ĩpunis erit:
Qui iuriatur se blasfemat ĩ cõspectu
primũ exercicet ꝑ dies duas
sicce comedes cũ aq ⁊ faciat metanias
rgĩta. qa scptũ ẽ qui dicit fri
suo stultus ⁊ ceta patet:
Qui inimicat cũ aliquẽ ⁊ ãn ocasũ scdie
nõ pentet. s; man; usq; ad crastinũ
ñ pentes exercicet ꝑ dies
duas sicce comedes cũ aq ⁊ faciat
metanias rgĩta: Si ñ remanserit
ñ pentes nec panẽ comedat
quousq; pentiat sup fratẽ
suo. ait ẽ scptura. Qui odit
fratrẽ suũ homicida ẽ:
Qui cũ equit fuit ⁊ dolo ĩsidiat

primū ⁊ retribuēt ei malū
p malo ⁊ qē ut imitatōr pnicipū
mali spēnis exōicēt p tres dies
sicut comedēs cū aq ⁊ fures metan
qnqgīta: Qui retribuit dā
⁊ iudicat primū suū exōi
cēt p die unū nichil vitalē
comedēs ⁊ faciat metanias
septēte ⁊ clam ꝗ
primū suū ipm cōsecabit:
Qui iurat seu meritū i aliq exōi
cēt p dies duos sicut comedēs cū
aq ⁊ faciēs metan ꝛgīta. septū ē ⁊
destruēs omēs loquētes
mēdacīū: Qui pūnit frat
a uia ūitatis ⁊ in
mala oratiōe sua decipit cor
da mūdoꝝ exōicetur
p dies tres. sicut comedēs cū
aqua. qa septū ē. hebraꝝ te
gnū dei nō hereditabūt:
Qui iane loqt seu ridet sicut co
medit cū aqua p die unū ⁊ fa ci
at metanias. L. septū ē ⁊ ue
ridētib' nc qa flebūt
illuc: Qui mane gliat
⁊ credit
se cē aliqd ⁊ hoīb' cōpla
cēre uli p dies tres
ipē deuiet totū
monasteriū ⁊ ollas ⁊ scutellas
ipē lauet. precipue aūt ⁊
cellas fratrū ⁊ stabulū
eqꝝ deuiet ⁊ seruiat
solus tres dies. qa

omis qui exaltat se humiliabit
et etiam immundus ap̄ deum omis
sublimis erit: Amonarchus
si pigrie primam circa p̄ū offi
cium et pp̄ suam desidiam ecclesie
ficam dei derisionem accipiat sicut
comedat cum aqua. qa scptum est
maledictus omis qui fac opus dei
desidiose: Pulsator si
non pulsauerit in statuta hora
non bibat unum: Sacrista
si non prudenter quolibet seruo
suo mandauerit p̄ fratre
suum et debita eis
non fecerit sanat metanias .l.
sicut comedes p diem unum:
Amdarius si pigr fuerit in lumi
naria replenda et non mundat
cartam bn̄ et lampas
non lauat et plumbeas
non purgat et uasa erea
omia n purgat et sensaris cuiat
desidiose in tpe pncipij
matutini et aliay staturay
horay et cum faciēs metan
.l. non unum bibat eod die:
Acellarius n cum omi vla
nitate et dilectione qd omib
deferre debuerit sed incepit
aliquos inuidiose sicut
comedat cum aq. et si ulta
statutum sibi det aliam ali
quid ca pe pmissionis
et sic sine dolore dispgit ca q
sibi dei

nō bibat uinū. ipse erit si dimi
serit vas abluti & cū coopertū nō
bibat uinū p̄ tres dies:

Cocus nisi festinauerit cū timore ⁊
fide facere cibaria pura ⁊ cito
ut ñ deficiat i hora prandij vi
nū ñ bibat. si uero ñ coopuerit
uasi sua ⁊ dimiserit illa abluta
fiat metanias. l.:

Si quis ñ firmauerit pactas ⁊ fe
cerit aliquē fratrū loqui cū aliq̄
ē pactam siue ātē fuit mōachus
siue ēsangue? sin mādato ⁊ rela
tione abbatis sicut comedat
cū aliq̄ p̄ unū diē. a monach' uero
q̄ sin mādato loquē' ēit p̄ totū
diē ñ bibat uinū ponēs. me
tanias. l. i ecclia:

Qui sedet sup̄ mēsam i p̄n
dio ⁊ loquitur mane seu ñ
det siue cibaria ꝛeꝓhēdit. aut
aliud q̄d petit stati abnat
a mēsa. ⁊ usq; ad cras
neq; comedat neq; bibat.
q̄p̄ et aut de uēt̄ uigilia
⁊ glia:

Qui p̄sidē
iuniat in
fatigē ill' nō obedit i q̄cūq;
causa licet ill' po
sse appeat mādatū exqui
rēt̄ p̄ dies tres. sicut co
medēs cū aliq̄. ⁊ i narthex
i tpe finito officij ecclie
fiat metanias extrēib'
omnib' scptū ē et p̄ncipi
nō maledicere. et inobedi

κοὰ θάνατον καταδικάζε(ται) · ὁ γὰρ χ(ριστὸ)ς ὑ-
πήκο(ος) τῷ π(ατ)ρὶ μέχρι θανάτου ·

Ὁ δὲ ἐξιὼν τοῦ μοναστηρίου ἄνευ γνώμης
καὶ μετανοίας τοῦ ἡγουμένου ·
καὶ ἀπερχόμενος ποῦ λαθραίως · ἡμέρας
τρεῖς ξηροφαγήσει :

Ὁ δὲ μὴ θέλων ἐργάζεσθαι ἀργείτω
κατὰ τὸν ἀπόστολον · ἐὰν ὑγιαίνῃ · ἐὰν
δὲ ὀλίγον καὶ ὀκνηρῶς ἐργάζεται · καὶ
ὀλίγον ἐσθιέτω διὰ τὴν ἀκηδίαν.

Ὁ παραχρώμενος τι τῶν ἐμπιστευθέντων
αὐτῷ παρὰ τοῦ κελλαρίου · ἢ τοῦ καλῶς
κείμενον θεωρῶν · ὡς ξένος περιφρονῶν · ἐ-
πιτίμια λαμβανέτω ἄξια τοῦ ἁμαρτήματος
αὐτοῦ : Ὁ μὴ κοσμῶν καθ' ἡμέραν
τὴν διακονίαν αὐτοῦ καὶ τὰ σκεύη
αὐτοῦ οὐ καθαρίζων οἷα δήποτε ·
οἶνον μὴ πινέτω · ἐὰν δὲ ἀπὸ
... ἀεὶ παιδευέσθω :

Ὁ ἔχων τι εἶδος ἄνευ γνώμης τοῦ πατρός,
καὶ αὐτὸ ἀφαιρεθῇ ἀπ' αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς
ποιήσει μετανοίας · ν · ἢ ἐν τρισὶν ἡμέραις ·

Ὁ περιαπαντῶν τοῖς ἐρχομένοις συγγενέσιν
αὐτοῦ ἐν τῷ μοναστηρίῳ, καὶ ὁμιλῶν αὐτοῖς ἄ-
νευ κελεύσεως τοῦ πατρός, ξηροφαγήσει.

Ὁ ἀποστέλλων ἢ δεχόμενος παρά τινος
γράμματα · ἢ ἄλλο τι εἶδος ἄνευ
γνώμης τοῦ καθηγουμένου · ξηροφα-
γήσει μεθ' ὕδατος : Ὁ ἀπο-
στελλόμενος εἰς διακονίαν καὶ λαθραίως
ἀπερχόμενος εἰς ἴδιον θέλημα · ξηρο-
φαγήσει μεθ' ὕδατος : Ὁ μὴ
ἐξαγγέλλων τῷ καθηγουμένῳ περὶ ἑαυτοῦ
καὶ λογισμοὺς τοὺς καθ' ὥραν · διὰ τῆς ἑβδομάδος
ἡμέρας ἑπτὰ ἀδιαλείπτως, τῷ ἐπὶ τοῦ

-entia mortē opita ē xp̄s aūt obe-
dijt patri usq; ad mortem ;

Qui aūt exit a monasterio sin̄ cōsci͡a
et metania ua ad abbatē
et uadit ī aliqua pte furtiue pdi-
es tres sicce comedat :

Qui aūt n̄ uult opari n̄ comedat ·
sc̄dm diuū apostolū si sit san⁹ sin
aūt moderate et pigre opat̄ mo-
derate et comedat pp desidia ei ;

Qui abutit̄ aliq̄ d' creditis
sibi a capitaneo aut qd male
iacet uidēs ut extraneus pēat pe-
nas subiet dignas delicto
suo· Qui nō ornat cotidie
suū officiū et uasa
sua nō purgat quecūq; sint
uinū nō bibat · et si d' inde
ctis sit doceatur ;

Qui sub; aliq̄ specie sin̄ cōsciā patris
et ipsi auferet̄ ab eo et ipe
faciat metanias ·l· ū ī t̄dies ;

Qui obuiat uenientib' cōsanguineis
suis i monasterio et loqt̄ eis sine
mādato patris sicce comedat :

Qui mittit l' recipit ab aliq̄
litteras ul' aliquā aliā speciem absq;
cōsciētia abbatis sicce come-
dat cū aqua : Qui mi-
ctit ī furtū et furtiue
uadit ad ppam uolūtatē · sicce
comedat cū aqua : Qui nō
cōfessus fuerit q̄ac eū sūt opiniōes
et cogitatōes ī omi hora p septē
dies eudomade illi cui ab

abbate mãdatũ ẽ sine petu
nõ comedat quousq; cõfessus fuit
Qui tpe pdicationis ⁊ mõitionis
patis deficit p desidiã
sicut comedat:
Qui comedit ex quocũq; fructu
antq; recipiat benedictionẽ a pat
nõ comedat ex eo i ãno
illo: Siquis sanus cor
pore pigrat i orationib' seu
ad discios psalmos excusas
se excusationib' i pecca
to ipe exercicet p septi
manã unã: Siquis peccat
alicui peccatũ ⁊ nõ corrigat
se ipm aut reprehendit i tristitia
cũ pace i ꝯ sm istitia
tãq; publicas magis
facere q; medicas culpam
delicti ⁊ ipe exercicet
reprehensio p septimanã unã
qa sicut inimic ⁊ ñ ũ frat
redarguit: Siqs iurat p
cõtradicit mãdatis que fuit
posse fuit ⁊ nõ obedit cũ
omi i xpo gaudio exercẽ
cet p septimanã unã: Siqs
uacue loquat ul'
sin rbedie ul' stulte rider
nõ seruãs cũ timore
⁊ tremore doctrinã be
ati apostoli ⁊ scoꝝ euangeliorꝝ
⁊ ipe exercicet p septimanã
unã: Siqs pter sic ⁊

nō aliū mīat sacramentum ⁊ ipe
simlr excōicet: Si quis
pcur alicui peccatū ⁊ uider eū
indifferēt latenter ⁊ nō cū cor
rione cordis ⁊ multis lacrimis
placare deū deprecet
⁊ exoret penitere ⁊ o
stendere opa penitentie · si autē
hīs facis pigeat suē salu
tis admoneatur tal d cō
sorio totalr · pnū ē fermētū
sōm dnī
apostolum: Si qs peccat fra
tri culpā ⁊ pēs insistent
inuitat tāq pupliceā
⁊ ipe ut ipsūtes ⁊ gau
dēs i malo excōicet ꝑ septimanā unā:
Si qs mat fuerit iamīt ⁊ nō sta
ti deprabit frātē
que acistat ē ut dimittat ei
peccatū qd peccauit i eū ex
cōicet ꝑ septimanā unā:
Si qs inuitā passus sīd frat ⁊
deprcat ⁊ cōsortio
nō dimittat peccatū reco
dat dicētis si qs ad
aliquē hab: sic ⁊ ꝑ de
nauit nob · ⁊ ipe simlr ex
cōicet ꝑ septimanā unā:

d fide · ⁊ d artīcl is

Fides est credere qd nō uī
dēs ⁊ hic ē meritū
fidei:
De articulis fidei quidam